

benega projekta je, da naj bi - enako kot pri guslarskem izvajanju epov - poslušalci/občinstvo poznali vsebino zgodbe, zato se bodo odzvali na ustvarjalno razporeditev znanih delov ali celo na ponovitev celotne zgodbe - ustvarjene in poustvarjene. Z drugimi besedami, gre za uporabo raznolike glasbe, navdihnjene z isto zgodbo. Ne zanima me značilen balkanski zvok, iščem novo zvočno razsežnost. Od tod ideja o sodelovanju z avtorico, ki prihaja iz drugega okolja. Naročilo cikla enajstih skladb za ženske glasove sem zaupala skladateljici Tellu Turkka, finski avtorici, interpretki in violinistki, ki se umetniško največ posveča žanru sodobne reinterpretirane ljudske glasbe."

Kako nas nagovarja devištvo danes? O tem ste se že spraševali v projektu EPK 2012 Like a Virgin - (Ne)dolžnosti oziroma v vašem projektu Placebo o krščanskem konceptu device matere.

"Res je videti, kot da se že dalj časa ukvarjam z devištvom. Vredno se mi zdi ukvarjati se z njim, saj mu ljudje še danes pripisujemo pomen. Pravzaprav je sedaj celo ponovno v vzponu praksa celibatnega življenja. Pri viridžinah seveda gre za drugačen položaj vzdržnosti kot pri religioznih praksah. Pojav zapriseženega devištva ima izvor v patrilinarnem sistemu. Ker njegova logika ne dovoljuje, da bi vlogo ohranjanja družinske linije opravljala kot ženska, se ideja nadaljevanja moške linije uredničuje s simbolno preobrazbo ene izmed hčera v moškega. To zapleteno konstrukcijo dodatno ščiti zaobljuba večnega devištva, da te ideje ne bi uničilo morebitno rojstvo otroka tuje krvi. Devištvo viridžin v odročnejših balkanskih krajih pomeni predvsem mehanizem za ohranjanje ravnotežja in preprečuje razpad obstoječih ekonomskih in družbenih odnosov."

Kdo je zaprisežena devica?

Vaše raziskovanje viridžin je dolgoletno, tudi in situ, po Balkanu, pa tudi na Harvardu ste raziskovali ta fenomen. Življenjske habitate

in habituse si z junakinjami DERT-a delimo v raztegnjenem času in skozi skrivno zavezo. Po vaših raziskavah srednjeveških žensk v samostanih, rusalk in mnogih zamolčevanih, tlačenih junakinj skozi čas - novo polje v podobnem kontekstu drug(a)čnosti, ranljivosti ...?

"Zanima me, kdo je zaprisežena devica in kakšna je njena identiteta, zakaj je pomembno, da spremeni vidne, zunanje lastnosti, in kaj je lahko tako močna motivacija, da ženska spremeni svoj najgloblje zakoreninjeni vidik identitete in začne živeti kot moški; in - ali se viridžina resnično podreja imperativu skupnosti ali pa morda celo stvari jemlje v svoje roke in podobna vprašanja. Vendar pa me je v času, odkar se posvečam tej temi, začel vzporedno izredno zanimati še en fenomen, in sicer fenomen zahodnega pogleda. Gre za prepletanje dinamike moči med zahodno proizvodnjo znanja in vedenja ter tradicijo, fenomeni, fol-

kloro in njihovimi lokalnimi interpretacijami. Spoznala sem, kako sem bila tudi sama nevede v tej zanki.

Kaj je tako močna motivacija, da ženska spremeni identiteto in začne živeti kot moški

Ta obrat mi je popolnoma spremenil pogled. Najbrž sem tudi zato pri projektu BABA ubrala še druge in drugačne oblike izražanja. Ustvarila sem intuitivno pojmovno mrežo med glasbo, heteroromantično ideologijo, Balkanom in političnim, kjer preizprašujem oziroma drezam v identitetne politike in dramatične komodifikacije spolov."

Treba je povedati nekaj o nastajanju projekta v pandemiji, novih medijih (pametnih telefonih), novih, težavnih okoliščinah, ki so zaznamovale projekt. Pravite, da ste zasnovali "testament pandemičnega časa"?

"Glasbeni projekt DERT je v celoti nastal v času, ko je svetu vladal koronavirus. Vaje petindvajsetčlanskega ansambla novoglasbenega gledališča Choregie so potekale doma, individualno, občasno preko spleta. Sodobna tehnologija lani še ni bila pripravljena na izzive skupnega muziciranja preko spleta, zato je bil projekt za vse velik izziv. Izvajalke so torej s pametnimi telefoni snemale svoja posamezna izvajanja, ki smo jih kasneje v studiu obdelali v celotne posnetke, ki so sedaj izšli. Na voljo so na različnih spletnih platformah, kot sta iTunes ali Spotify, ter še vedno tudi na, sedaj že malce preživeli obliki, CD-plošči. To je bil zelo kompleksen in dolgotrajen proces, v katerem sta

Projektani ansambel novoglasbenega gledališča Choregie v novem projektu DERT Foto: Sintija HABJANIČ

pomemben del opravila voditeljica snemanja **Mojca Kamnik** in tonski mojster **Danilo Ženko**."

"Smrtholična družbena ozkogledost" spremlja fenomen (anti)junakinj, ki so v ospredju vaših zgodb. Mitomanija, mizoginost, primitivizem čedalje bolj obvladujejo našo sedanost - ne le v odnosu do zapriseženih devic.

"BABA je prostor, ki govori o družbi in njenih prepričanjih, vedenjih pa tudi zablodah. Njene teme odražajo osrednjo vizijo življenja, človeških razmer in izkušenj, s poudarkom na ženskah. Dotika se tudi družbene ozkogledosti, ki rada ponavlja pojme, kot so tradicija, družina, čast, za katerimi pa se pogosto skriva mizoginost. BABA ne uči, raje razkriva, ne pridiga, ampak razlaga."

Na predstavitvi festivala (od leve): Nataša Konec, Nino Flisar, Zora A. Jurič, Petra Kolmančič, Nina Medved in Borut Gombač Foto: Andrej PETELINŠEK

natečaja Ali govoriš emojščino? in osemnajstič zapored organizirali rap maraton Rap kot način življenja, ki ga bo moderiral **Mišel Ristov - Amo**. Nina Medved izpostavi še dva lokalna dogodka, in sicer predstavitev avtobiografije **Iva Mojzerja** in knjigo **Eriha Tetičkoviča** Najboljši človekov in pasji prijatelj. Obeta se še lutkovna predstava **Las na koži**, ki je nastala na podlagi istoimenskega dela avtorice **Barbare Simoniti**.

Založba Pivec bo poskrbela še za mednarodno dimenzijo v Mariboru, Ljubljani in še kje, navede urednik **Nino Flisar**, saj bo gostila tri ugledne avtorice, nagrajene z nagrado EU za književnost: **Lauro Freudenthaler** (Avstrija), **Anno Höglund** (Švedska) in **Piio Leino** (Finska). Vse prihajajo

sem v okviru projekta Utrip evropske literature, ki ga v založbi izvajajo od leta 2015, bralcem pa ponujajo prevode sodobne evropske literature. Tradicionalno seveda se bo od 21. junija dogajal še finale pesniškega turnirja v organizaciji te založbe, tokrat na prostem pred Minoriti, pojasni **Zora A. Jurič**. Polfinalna obračuna, ki so ju izvedli letos na daljavo in ne v živo, si je ogledalo več kot dva tisoč ljudi iz 25 držav, neznan donator pa bo novo vitezinjo ali viteza nagradil z denarno nagrado.

Uspešen knjižnični projekt

Festivalska ekipa izpostavi še skupinski literarni večer LGBTQ z

gostom **Branetom Mozetičem**, s čimer se pridružujejo sklopu prireditev ob mavričnem juniju v Mariboru. Literarna postaja bo gostila pesnico in pisateljico **Bino Štampe Žmavc**, ki je tudi osrednja gosja festivala. Na pesniškem branju bo nastopil **Feri Lainšček**, na proznem pa bodo nastopili **Veronika Simoniti**, **Svetlana Slapšak**, **Dušan Šarotar** in **Laura Freudenthaler**. S svojimi novimi deli se bosta predstavila še **Rok Vilčnik** in **Tomo Podstenšek**. **Nataša Konec** iz Mariborske knjižnice, ki bo gostila Literarno postajo z osrednjo gostjo, je spomnila še na razstavo **Obrazi knjige**, ki so jo postavili ob svetovnem dnevu knjige na Glavnem mostu. Razstava je bila uspešna, od 65 fotografij jih je ostalo le 24, je dejala malo za šalo, malo pa zares. So pa s to razstavo, v kateri so sodelovali mariborski knjižničarji, odprli natečaj in po elektronski pošti in družbenih omrežjih prejeli sto fotografij. Izbor bo razstavljen v času sejma na trgu, kjer boste dobili tudi QR-kodo, preko katere se lahko prestavite v virtualni svet in si ogledate vse prispelne fotografije.

56. BS

Predfestivalna Platforma z Ex Auro in Poklonom

Drevi se bo z dvema predstavama odvrtila predfestivalna Platforma sodobnega plesa na 56. Borštnikovem srečanju (BS) v okviru dodatnega programa. Nastopili bodo **Maria Keck** in **Tomaž Pačnik** z glasbeno-plesnim koncertom **Ex Auro** in in **Tanja Zgonc** z buto predstavo **Poklon**. Plesalka in vokalistka ter pianist bosta na Malem odru SNG Maribor predstavila zvočno popotovanje, skozi katerega na kreativen način ter v sodobnih in živih priredbah predstavljata mešanico flamenka in ostalih, z njim povezanih eksotičnih glasbenih zvrsti. Avtorica koncepta, koreografinja in izvajalka **Tanja Zgonc** pa s predstavo **Poklon**, ki se bo odvila v Lutkovnem gledališču Maribor, želi počastiti šestdeset let od nastanka buta, izvirne japonske oblike plesnega gledališča, in hkrati svojo tridesetletno pot, predvsem pa se pokloniti svojim učiteljem. (pz)

Tanja Zgonc: Poklon Foto: Barbara ČEFERIN/Arhiv Platforma